

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการทำงานจิตอาสาของ สมาชิกสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรีตามแนวพุทธสันติวิธี An Analytical Study of Public Mind of Phra Narai Lopburi Rotary Members According to Buddhist Peaceful Means

จิตรา แสงวัฒนาภักษ์*, พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์

Chittra Seangwatanarerk*, Phramaha Hansa Dhammahaso and

Khantong Wattanapradith

สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Peace Studies Program, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,

79 M.1, Lamsai, Wang-noi, Phra Nakorn Si Ayutthaya 13170, Thailand.

*Corresponding Author. Email: very.rich@hotmail.com

Doi : 10.14456/jmcupeace.2017.77

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการทำงานจิตอาสาของสมาชิกสโมสรพระนารายณ์ลพบุรี 2) เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท 3) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี ในการศึกษาวิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า 1) สโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรีมีวิสัยทัศน์ในการทำงานตามโรตารีสากล 4 ประการ คือ เน้นความจริง คือตั้งขึ้นบนพื้นฐานของความคิดที่ซื่อสัตย์ โดยต้องมีความจริงด้านข้อมูล ข้อเท็จจริง ไม่นอมนำองค์กรไปรับใช้หรือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว อิงเที่ยงธรรม คือดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเท่าเทียม การเคารพ ต้องมีความยุติธรรม เป็นที่พึ่งและดูแล นำไมตรี คือการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อการมีทำที่ที่เป็นมิตร ดีทุกฝ่าย คือการมุ่งสร้างประโยชน์สุขต่อเพื่อนมนุษย์

2) หลักสังคหวัตถุ 4 คือ ทาน การให้ จัดว่าเป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคม ปิยวาจา หมายถึง วาจาเป็นที่รัก, พุดจา น่ารัก นานิยมนับถือ, วาจาน่ารัก, วาจาที่กล่าวด้วยจิตเมตตา, คำที่พูดด้วยความรัก ความปรารถนาดี อัตถจริยาการทำประโยชน์ ช่วยเหลือด้วยร่างกาย บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหา ความเป็นผู้มีตนเสมอ ไม่ถือตัว ก็คือ ความประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

3) การทำงานของจิตอาสาสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี มีลักษณะของการทำงานประสานไมตรี ทั้งภายในองค์กรและมีการติดต่อประสานตามหลักสังคหวัตถุ 4 สามารถถอดบทเรียนของการทำงานจิตอาสาของสโมสรโรตารีลพบุรี เพื่อเป็นแบบคุณธรรม คือ การทุ่มเท แรงใจและกายด้วยความมั่นคง สืบสานอุดมการณ์ของผู้ให้ การให้ความรักและการให้อภัย และประสานใจจากสามัคคี

คำสำคัญ: จิตอาสา; สโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี; พุทธสันติวิธี

Abstract

This thesis has three objectives which are (1) to study the volunteer working concept of members in Phra Narai Lopburi, (2) to study the bases of sympathy in Theravada Buddhism scriptures and (3) to analytically study the volunteer working of Rotary members in Phra Narai Lopburi. The research methodology of Qualitative Field Research has been used by studying from the documents and an in-depth interview.

The results of this research are:-

Phra Narai Lopburi Rotary Club has 4 visions in its working following the international Rotary which are Truth Emphasis means an establishment based on the honesty thought with the actual information and fact, but without the induction of the organization to serve or seek for personal interests. Impartial Adherence means an upholding of justice, equality and respect by containing justice, support and nurture. Friendship Leading means a building of good interpersonal relationship with an act of friendliness. Good for All Parties means a determination to build happiness for the mankind.

The research results were found that the bases of sympathy in Buddhism scriptures were the Dhamma principle that volunteer workers had to bear in mind. It consisted of 4 aspects which were Giving means a donation of utensils, appliances and knowledge. Kindly speech means the use of polite and sweet words, with humble manners. Rendering Services means a useful conduct to the society without hoping something in returns, with sacrificing physical and mental supports. Participation and behaving oneself properly in all circumstances with even and equal treatment.

The volunteer working of Rotary members in Phra Narai Lopburi had a characteristic of goodwill unity within the organization and liaison according to the four bases of sympathy resulting the members to love and bond together. The researcher could decode the lesson from the volunteer working of Rotary members in Phra Narai Lopburi to be a virtue model with dedication of both spirit and strength, Inheritance of the giver's ideology, giving of love and forgiveness and synchronization of mind and harmonious speech.

Keywords: Public Mind; Phra Narai Lopburi Rotary; Buddhist Peaceful Means

บทนำ

จิตอาสาเป็นการจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคมโดยการถ้อยที่ถ้อยอาศัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกันและกัน กิจกรรมจิตอาสา เป็นกิจกรรมที่มีค่าต่อสังคมไทย บุคคลที่เข้ามาเป็น สมาชิกจิตอาสา ต้องเสียสละเวลาอันมีค่า และความสุขส่วนตัวของเค้าเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และทำประโยชน์ ให้กับสังคม เพื่อช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ปัจจุบันสังคมไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น การที่วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลาทำให้เกิดปัญหาต่างๆทางสังคม ซึ่งการที่มี จิตอาสาเข้ามาช่วยบรรเทาปัญหา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทนและมีความสุขที่ได้ ช่วยเหลือผู้อื่น จิตอาสาประกอบไปด้วยพฤติกรรมหลัก 3 ประการคือ 1) การช่วยเหลือผู้อื่น 2) การเสียสละ ต่อสังคม 3) ความมุ่งมั่นพัฒนา (Phra Paisal Visalo, 2006) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานของจิตอาสานั้นมี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 1) ปัจจัยภายนอก คือ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ 2) ปัจจัยภายใน คือ การคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม โดยเฉพาะทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปในทางใด ทางหนึ่ง (Watttanathamsiri, 2007) เป็นแหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นประชากรที่มี คุณภาพต่อไป ซึ่งจะส่วนสนับสนุนให้เกิดความสุขเป็นสุข ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ สามารถช่วยเหลือเพื่อน หรือคนอื่นๆ ในสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน (Ekpornprasit, 2016; Namanee, 2016)

สโมสรโรตารีเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (Nonprofit Organization) มีหัวใจสำคัญคือสมาชิกทุกคนต้องมีจิตอาสา จิตสาธารณะเพื่อช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน การทำงานเป็นองค์กรแม้ว่าจะ เป็นการทำงานเพื่อสังคมแต่ก็ยังต้องเผชิญปัญหาองค์กร มีผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการทำงานของสโมสร โรตารีประเทศไทยโดยภาพรวมเป็นเรื่องปัญหาภายในกล่าวคือ 1) ความไม่เข้มแข็งขององค์กร เพราะมี สมาชิกน้อย ไม่สามารถจะทำอะไรได้มากนัก 2) การพัฒนาบุคลากรทำได้ยาก เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ สนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ 3) ยังไม่มีความเป็นเอกภาพเท่าที่ควร เพราะขาดความรักความสามัคคีกัน (Center of Rotary in Thailand, 2000) โดยวัตถุประสงค์หลักคือบริการสาธารณะให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ ปัญหาต่างๆ ซึ่งขณะที่ภาครัฐมีขีดจำกัด ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการศึกษา ปัญหาโสเภณี ปัญหาผู้ด้อยโอกาส ทั้งนี้บทบาทของ โรตารีเกิดจากผู้มีจิตอาสาเป็นผู้ก่อตั้งโดยที่มีหลักการ บริหารองค์กร ซึ่งจะมีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายและ ตัดสินใจเรื่องต่างๆที่ต้องไม่แสวงหากำไรและ ไม่แบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก ทั้งนี้รายได้หลักและการบริหารงานของโรตารีได้มาจากการบริจาค ทรัพย์สิน เงินทอง แรงกายและแรงใจ อีกทั้งสมาชิกโรตารี ซึ่งเรียกว่า โรแทเรียนร่วมมือกันจัดหารายได้ให้กับ องค์กร เพื่อที่จะนำรายได้มาใช้ในการบำเพ็ญประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ คือบริการเพื่อนมนุษย์ชาติ สนับสนุน มาตรฐานจริยธรรมในทุกวิชาชีพ และช่วยส่งเสริมโมติริจิต และสันติภาพในโลก เป้าหมายคือ บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อส่วนรวม และกำจัดโศกโศกให้หมดจากโลกนี้ไป (Suksing, 2011)

สโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรีเป็นการร่วมแรงร่วมใจของมวลมิตรโรตารีลพบุรีที่ต้องการขยาย อุดมการณ์โรตารีให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมอบให้คณะกรรมการขยายสโมสร (อดีตนาย ก ธานี สุวรรณธารรัตน์)

ไปดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์บริการสาธารณะให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งขณะที่ภาครัฐมีขีดจำกัด ซึ่งอาจจะทำให้ความช่วยเหลือยังไม่เพียงพอ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการศึกษา ปัญหาโสเภณี ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น ทั้งนี้บทบาทของโรตารีเกิดจากผู้มีจิตอาสาเป็นผู้ก่อตั้งโดยที่มีหลักการบริหารองค์กร ซึ่งจะมีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายและ ตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่ต้องไม่แสวงหากำไรและไม่แบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก ทั้งนี้รายได้หลักและการบริหารงานของโรตารีได้มาจากการบริจาคทรัพย์สิน เงินทอง แร่กายและแรงใจ อีกทั้งสมาชิกโรตารี ซึ่งเรียกว่า โรแทเรียนร่วมมือกันจัดหารายได้ให้กับองค์กร เพื่อที่จะนำรายได้มาใช้ในการบำเพ็ญประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ คือบริการเพื่อมนุษยชาติ สนับสนุนมาตรฐานจริยธรรมในทุกวิชาชีพ และช่วยส่งเสริมโมตรียิต และสันติภาพในโลก เป้าหมายคือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม และกำจัดโศโให้หมดจากโลกนี้ไป (Towattanakul and Vanichseni, 2016)

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการทำงานจิตอาสาของสโมสรโรตารีให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ผู้วิจัยซึ่งเป็นโรแทเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการทำงานจิตอาสาของโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี โดยการใชักรอบของพุทธสันติวิธี คือ สังคหวัตถุ 4 มาเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อถอดบทเรียนนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรที่บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ หรือองค์กรที่เป็นจิตอาสาไม่แสวงหาผลกำไร ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสันติสุขปราศจากความขัดแย้ง และมีความผูกพัน สามารถขยายเครือข่ายการทำงานบำเพ็ญประโยชน์ไปสู่สังคมในวงกว้างสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี
2. เพื่อศึกษาหลักสังคหวัตถุในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารี พระนารายณ์ลพบุรีตามแนวพุทธสันติวิธี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารี พระนารายณ์ลพบุรีตามแนวพุทธสันติวิธี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารีพระนารายณ์ลพบุรีโดยอาศัยกรอบแนวคิดตามแนวพุทธสันติวิธี จากคัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เอกสาร หนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และทำการรวบรวมพร้อมทั้งวิเคราะห์หาแนวทางตามหลักพุทธสันติของการทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารี พระนารายณ์ลพบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยจัดประเด็นคำถามเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การตรวจสอบเครื่องมือ ใช้กระบวนการ Index of Objective Congruence (IOC) ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ 4 คน โดยเครื่องมือที่จะนำไปใช้ต้องได้รับการให้นำหนักความน่าเชื่อถือจากคณะกรรมการร้อยละ 60 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ส่วน ด้วยกันประกอบด้วย

1. การเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ เอกสารงานวิจัยตำรา วิชาด้านพุทธศาสนาและตำราอื่นๆ รวมทั้งบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In – Depth interview)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาเฉพาะ (Focus Group discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงต้องใช้เทคนิคในการตรวจสอบด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล จากแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นเรื่องเดียวกัน โดยใช้วิธีการค้นคว้าแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ประกอบกับการทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผลการวิจัย

แนวคิดการทำงานจิตอาสาของสมาชิกสโมสรพระนารายณ์ลพบุรี

จากการวิจัยพบว่า การทำงานจิตอาสาของสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี มีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมทั้งสังคมภายในและสังคมภายนอก โดยหลักปรัชญาของสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี คือ 1) เน้นความจริง คือตั้งขึ้นบนพื้นฐานของความคิดและความตั้งใจที่จะรักษาและตั้งมั่นในสัจจะความจริง ความซื่อสัตย์ 2) อิงเที่ยงธรรม คือ ยึดมั่นในการที่จะดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม เท่าเทียม การเคารพสิทธิ และเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ เน้นการให้โอกาสในการเข้าถึงปัจจัย 4 3) นำไมตรี คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การมีท่าทีที่เป็นมิตร สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ เป็นความหวังเป็นที่พักพิง 4) ดีทุกฝ่าย การรวมตัวเพื่อการทำงานของจิตอาสาสมาชิกโรตารีคือ การมุ่งสร้างประโยชน์สุขต่อเพื่อนมนุษย์ ไม่จำกัดชนชาติ เชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา มุ่งเน้นการทำความดีและบำเพ็ญประโยชน์ หลักการเหล่านี้เป็นสิ่งที่

สมาชิกทุกท่านยึดถือเป็นนโยบายและสมาชิกทุกท่านได้สานต่อและยึดมั่นเป็นวิถีของการทำงานจิตอาสา สโมสรรอตราธิพระนารายณ์มาอย่างยาวนาน

สโมสรรอตราธิพระนารายณ์ลพบุรีปฏิบัติตามเงื่อนไขของสโมสรรอตราธิสากลซึ่งเป็นแบบอย่างในการทำงานและต้องทำตามนโยบายของสโมสรรอตราธิสากล และแตกออกมาเป็นกลยุทธ์หรือแนวทางในการปฏิบัติงานโดยการวางแผนงานต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมและการที่จะมีการเปลี่ยนถ่ายการบริหารในแต่ละปีนั้นทุกคนจะได้มีการเรียนรู้ หมายถึงทุกคนต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการโดยต้องขึ้นไปเป็นนายก สโมสรรอตราธิฯ ทุกท่านเพื่อให้มีการเรียนรู้ในกระบวนการทำงานนั้นทุกคนต้องมีการช่วยเหลือกันในการทำงานเพื่อให้ทุกท่านมีการหมุนเวียนกันทำงานได้ทุกท่าน ไม่แปลกสำหรับสโมสรรอตราธิพระนารายณ์ลพบุรีสามารถทำงานได้ทุกท่านเนื่องจากทุกท่านเตรียมตัวเพื่อเป็นผู้บริหารจึงทำให้สโมสรรอตราธิจึงมีชื่อเสียงโด่งดังในระดับประเทศ การปลูกฝังความรับผิดชอบของสโมสรรฯ สามารถดำเนินการตั้งแต่การจัดตั้งองค์กรแบ่งความรับผิดชอบตามความสามารถหรือความถนัดของแต่ละบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันที ไม่ต้องมีการถ่ายทอดงานกันเป็นระยะเวลานานทำให้ในองค์กรนั้นมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของสโมสรรอตราธิฯ เกิดความรักความผูกพันขององค์กรเพราะแต่ละคนมีเป้าหมายเดียวกันทำให้ทุกท่านมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน เสริมสร้างของการทำจิตอาสา ซึ่งจะถูกละเลยทอดจากฐานฐานทำให้บุคคลรุ่นหลังยึดเป็นแบบอย่างและดำเนินการตามต้นแบบที่ดีที่สุดของสโมสรรฯ ต่อไป

หลักสังคหวัตถุในพระพุทธศาสนาเถรวาท

จากการวิจัยพบว่า พบว่า สังคหวัตถุ 4 (Tripitaka : Thai version, 1996; P. A. Payutto, 2008) ประกอบด้วย 1) ทาน การให้ เป็นหลักธรรมนำมาซึ่งการผูกมิตรไมตรีช่วยเหลือสังคมเป็นธรรมชาติเพื่อชำระจิตใจให้สะอาดเป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในพระพุทธศาสนา สรรเสริญธรรมทาน เป็นทานที่สูงที่สุด สำหรับทานของบุคคลทั่วไปนั้น ถ้าจะให้สำเร็จ ต้องมีจิตใจที่เป็นผู้ให้ที่มีความผ่องใส ชื่นบาน มีความสุขที่จริงใจที่จะให้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ทั้งผู้ให้และผู้รับได้ อานิสงส์ที่แท้จริง 2) ปิยวาจา วาจาเป็นที่รัก, พูดจาน่ารัก นานิยมนับถือ, วาจาน่ารัก, วาจาที่กล่าวด้วยจิตเมตตา, คำที่พูดด้วยความรัก ความปรารถนา การพูดด้วยภาษาที่สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคาย เป็นคำพูดที่ผู้ฟังน่ายินดี ชื่นชอบ เป็นการพัฒนาสุขภาพจิตให้ดีขึ้น บุคคลจึงควรพูดแต่วาจาที่สุภาพ วาจางาม อ่อนหวาน ประกอบด้วยประโยชน์ พูดในสถานที่เหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้สังคมเกิดสันติสุข สร้างความปรองดอง ความรักความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 3) อัตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์จะบรรลุจุดหมายเพื่อช่วยคำชู้และส่งเสริมการสร้างประโยชน์นั้นให้ไปด้วยคุณค่าและสร้างศรัทธาให้สังคมในการแสดงถึงความเสียสละ 4) สมานัตตา ความเสมอต้นเสมอปลาย ความเป็นผู้มีตนเสมอไม่ถือตัว ก็คือ ความประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ความเป็นผู้มีตนเสมอนี้เป็นคุณเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้เป็นมิตรไมตรี

การทำงานจิตอาสาของสมาชิกโรตารี พระนารายณ์ลพบุรีตามแนวพุทธสันติวิธี

ผลการวิจัย พบว่า การทำงานจิตอาสาของสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี มีบทบาทการทำงานที่สำคัญในแง่การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมโดยเฉพาะสังคมในจังหวัดลพบุรี เป็นการให้ที่เปี่ยมด้วยความสุข เพราะประกอบด้วยแรงจูงใจ การให้ของสมาชิกสโมสรโรตารีฯ จะให้ด้วยเหตุผลใดก็ตามย่อมส่งผลก่อให้เกิดเป็นความสุขแก่ตนและสังคม ปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1) มีการให้, มีการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อและมีความเสียสละทั้งร่างกายและแรงใจ ทำด้วยหัวใจ มีความรู้สึกที่ดีที่ได้มีส่วนร่วมในการให้เข้าใจการให้มากยิ่งขึ้นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน การให้สิ่งของเงินทองคือ วัตถุทาน แต่อาจเป็นการเปิดโอกาสให้ทำงานที่ผู้ร่วมงานเกิดความสุขในการทำงานทางใจ คือ ธรรมทาน ซึ่งหลักปฏิบัติของการทำงาน จิตอาสาของสมาชิกสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี 2) การใช้วาจาประสานไมตรี การใช้วาจาที่อ่อนโยน อ่อนหวานและมีความเป็นกันเอง ในการติดต่อประสานได้รับไมตรีที่ดีจากสังคม รวมถึงเป็นการใช้วาจาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง การให้กำลังใจซึ่งกันและกันทำให้สมาชิกสโมสรโรตารีนั้นสามารถทำงานได้อย่างราบรื่น การลงพื้นที่พบปะเยี่ยม เป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี 3) การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ได้มีการสร้างประโยชน์มากมายให้กับสังคมมีการทำกิจกรรมที่สนับสนุนสังคมให้เกิดบรรเทาความทุกข์และสร้างความสุข การแบ่งเบาภาระ ร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานเพื่อส่วนรวม 4) การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลายและสม่ำเสมอ (สมานัตตา) การวางตัวมีความสำคัญในการทำงานจิตอาสา ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างให้กับสังคมสามารถสรุปได้ดังนี้

1) การบริจาคทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของสโมสรโรตารี ซึ่งสอดคล้องกับ “ทาน” ตามหลักพุทธศาสนา โดยการแบ่งปันจะเป็นสายใยที่จะช่วยให้สังคมลดความขัดแย้ง หรือป้องกันความขัดแย้งในอนาคต ด้วยคำนึงถึงความดีต่อกันและกัน การเลือกใช้วาจาที่สุภาพ นุ่มนวล จึงเป็นทางออกที่ทำให้ทุกฝ่ายสามารถแสดงความเห็นได้อย่างไม่เกิดความขัดแย้ง

ภาพประกอบกิจกรรมมอบจักรยานและรถเข็นเพื่อการศึกษาและอำนวยความสะดวก

2) สื่อสารด้วยวาจาที่สุภาพ อ่อนหวาน ซึ่งสอดคล้องกับ “ปิยวาจา” โดยอาศัยองค์ธรรมที่เรียกว่า วาจาสุภาชิต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการที่จะทำให้ วาจาที่สุภาพไพเราะ เป็นวาจาที่เชื่อถือได้ มิใช่เป็นเพียงลมปากที่หวาน แต่ซ่อนอาวุธไว้ในความหวาน สมาชิกสโมสรโรตารีฯ ได้ปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักปิยวาจา คำพูดคำสัตย์คำจริง พูดเฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์ เมื่อนำมาปฏิบัติในภาคสังคมโดยต่อไป

3) สร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อส่วนรวม สอดคล้องกับ “อัตถจริยา” หมายถึง สมาชิกในสังคมต่างก็มุ่งที่จะทำให้ตนเองเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น นอกจากจะสร้างประโยชน์ให้ตนเอง ซึ่งหลักการนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการทำงานแบบจิตอาสา จุดเริ่มต้นแรกคือ สังคมที่เป็นครอบครัว การทำตนให้เป็นประโยชน์นั้น คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเราให้มาก ประพฤติตนเป็นประโยชน์ ยึดมั่นในการทำงานจิตอาสา

4) การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย สอดคล้องกับ “สมานัตตา” ให้ความเสมอภาคกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบ ร่วมทุกข์ร่วมสุขช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แก้ปัญหา ช่วยกันคิดในทางสร้างสรรค์ เพื่อให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข สโมสรโรตารีพระนารายณ์นั้น มีการปฏิบัติต่อทุกคนเสมอกันดุจดังพี่น้องเครือญาติ ไม่ถือตัวหรือทำตัวเย่อหยิ่ง ความประพฤติปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เป็นคุณเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้เป็นมิตรไมตรีที่ดีต่อกันได้เป็นอย่างดี

โดยการทำงานจิตอาสาของสมาชิกสโมสร โรตารีพระนารายณ์ลพบุรี มีคุณสมบัติของการมีสังคหวัตถุ 4 ซึ่งผลให้การทำงานจิตอาสานั้นประสบความสำเร็จเป็นสโมสรที่ได้รับความเชื่อมั่นในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กล่าวคือ มี ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตา เพื่อให้สังคมเกิดสันติสุขและสันติภาพต่อไป เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป ตลอดจนเป็นแนวทางของพุทธศาสนิกชนที่ดีในการสนับสนุนกำลังทรัพย์และกำลังกายที่ปรารถนาให้บุคคลอื่นมีความสุข สอดคล้องกับ กัณหาการุณการวิโรจน์ วิชัย (Vichai, 2016) ที่นำเสนอไว้ว่า “การนำหลักคำสอนมาปฏิบัติจนบรรลุผลให้เห็นจริงในประสบการณ์ของมนุษย์ด้วย หมายความว่าที่มาของความรู้ในพระพุทธศาสนามีใช่การใช้เหตุผลของมนุษย์เท่านั้น แต่ต้อง

ประกอบด้วยมิติทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถเป็นรากฐานการยืนยันความจริงของพุทธธรรมได้อย่างมั่นใจ” นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสนับสนุนสังคมให้เกิดความสุขได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

แม้ว่ารูปแบบการประยุกต์แนวคิดวิเคราะห์การทำงานจิตอาสาของสมาชิกสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรีตามแนวพุทธสันติ เพื่อใช้เสริมสร้างองค์กรให้เกิดความสันติสุขนั้น พุทธสันติวิธีในการเข้าถึงความสุขของคนในองค์กร สามารถนำไปปรับใช้ในการเข้าถึงความสุขของคนในสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาบริบทของสโมสรโรตารีพระนารายณ์ลพบุรี สำนวญวิเคราะห์การบำเพ็ญประโยชน์ต่อการทำงานในองค์กรและสังคมภายนอก เพื่อให้ทราบแนวทางการนำรูปแบบไปปรับใช้ให้เหมาะสมกัน เพื่อให้เกิดความสันติสุขขององค์กรอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาอาจจะเป็นประโยชน์ในฐานะข้อมูลที่เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับผู้สนใจจะศึกษาว่าวิธีการศึกษาพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาได้ในมิติไหนบ้างในงานวิจัยนี้ได้ศึกษาบ้างแล้วในบางส่วนเช่นในเบื้องต้น ผู้วิจัยมองว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจควรจะมีการทำวิจัยต่อไปอีกคือ

- 1) ศึกษาการนำรูปแบบหลักสังคหวัตถุ 4 มาปรับใช้ในการบริหารจัดการในองค์กร พร้อมทั้งมีการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและสโมสรโรตารีจะมีเกิดความสุขและเป็นสโมสรโรตารีในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร
- 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของสโมสรโรตารีอื่นที่ผู้นำเอาหลัก ผู้นำตามหลักของสังคหวัตถุ 4 มาใช้ เพื่อให้ทราบว่ามีความแตกต่างของคนในสโมสร
- 3) นำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยไปสร้างเครื่องเสริมสร้างองค์กรให้เกิดความสันติสุขในสโมสรโรตารี โดยผู้นำ ใช้หลัก “สังคหวัตถุ 4” เป็นหลักพื้นฐานในการทำงานให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน

References

- Ekpornprasit, P. (2016). Effects of activity model to encourage public mind among undergraduate students of King Mongkut's University of Technology Thonburi. *Research Methodology & Cognitive Science*, 14(1), 87-99.
- MCU. (1996). *Tripitaka : Thai version*. Bangkok: MUC Press. [in Thai]
- Namane, P. (2016). An Analytical Study of Sadarasantosa and Stability of Family Institution. *Journal of MCU Peace studies*, 4(1), 42-55.
- P. A. Payutto. (2008). *Dictionary of Buddhism*. (19th ed). Nonthaburi: S.R.Printing-mass product. [in Thai]
- Phra Paisal Visalo. (2006). *Volunteer guides for the King*. Bangkok: Network volunteer. [in Thai]
- Sooksing, S. (2011). *A Study of the Buddhaddhamma which Enhances the Rotary's Roles and Activities in Thailand*. M.A. Thesis Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Towattanakul, C. and Vanichseni, T. (2016). The Study of Relation Between or Ganization Culture and Public Service Motivation for the Development of Joint Participation of all the Members Without Benefit Study Case of the Rotary (Thailand). *Silpakorn Educational Research Journal*, 8(1), 344-361.
- Vichai, V. (2016). *Methods for Buddhist Academic Studies*. *Journal of MCU Peace studies*, 4(1), 106-118.
- Watttanathamsiri, P. (2007). *Map of good original of Paiboon Watttanathamsiri*. Bangkok: Matichon. [in Thai]